

Til	Stortingets arbeids- og sosialkomité
Fra	NHO Geneo v/Torbjørn Søltnæs
Kopi	-
Dato	22. oktober 2025
Sak	Statsbudsjett 2026 Notat i forbindelse med høring i komiteen

Generelt

700.000 mennesker i yrkesaktiv alder står i dag helt eller delvis utenfor arbeidsmarkedet. Mange av disse ønsker jobb, enten fullt og helt eller i den grad helse og tilrettelegging åpner for. Stortingets mål for arbeidsmarkedspolitikken må være å redusere utenforskapet og sørge for at så mange som mulig får en sjanse til jobb. Dette er viktig for den enkelte som vil oppleve bedre inntekt og større frihet, og det er viktig for samfunn og arbeidsliv hvor det er mangel på arbeidskraft og kompetanse.

I 2025 har dessverre utviklingen i arbeidsmarkedspolitikken vært preget av kaotiske forhold. I første tertial hadde NAV et merforbruk på midlertidige lønnstilskudd som har hatt negativ innvirkning på øvrig tiltaksportefølje i mange fylker. I midten av august 2025 toppet dette seg med at det flere steder ble utsendt informasjon i stopp av opptak til nye arbeidsmarkedstiltak alt fra september av, hvilket har hatt store konsekvenser for både tiltaksdeltagere og tiltaksbedrifter.

Denne situasjonen har i etterkant blitt tatt tak i fra ledelsen i NAV, som i dag har en bedre dialog med tiltaksleverandørene og deres næringsorganisasjoner, herunder NHO Geneo. Selv om stoppvarselet er opphevet er det imidlertid likevel slik at NAVs overordnede – og forståelige – behov for budsjettbalanse, har konsekvenser. Det er derfor helt sentralt for utviklingen i 2026 at det etableres en sterkere etatsstyring over arbeidsmarkedspolitikken, med klarere styring fra Stortinget i statsbudsjettbehandlingen. Denne må vektlegge:

- Målstyring må legges opp til hvor mange mennesker som er overført til fast arbeid.
- Gjennomføring må prioriteres rundt de tiltakene som gir best sjanse for overføring til arbeid.
- Det må etableres systemer for å måle effekt på overføring over tid, slik at en for fremtiden kan ha større effektivitet i arbeidsmarkedstiltakene.
- Regelmessig dialog mellom NAV og tiltaksbransjen. Nedtrekk i planlagte arbeidsmarkedstiltak skal varsles med minst seks måneder varsel.

Kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak

I forslaget til statsbudsjett for 2026 under Arbeids- og inkluderingsdepartementet er det i år foretatt en endring i Kapittel 634 Arbeidsmarkedstiltak, gjennom at det er etablert en egen post 75 for varig lønnstilskudd. NHO Geneo støtter denne endringen og deler regjeringens mål om å økt transparens knyttet til prioriteringer innenfor kapittelet om arbeidsmarkedstiltak.

Imidlertid er det minst like viktig å legge til rette for transparens og prioriteringer de arbeidsmarkedstiltakene utenom lønnstilskudd, enten det er av varig eller midlertidig art. Som nevnt: Utfordringen som oppsto i 2025, med dårlig budsjettkontroll og stoppvarsel i NAV var knyttet til *midlertidig* lønnstilskudd, og har konsekvenser for midlertidige arbeidsmarkedstiltak. Derfor bør post 76 økes, for å sikre gode rammer for kjøp av arbeidsmarkedstiltak.

Når regjeringen nå legger til grunn premiss om transparens og prioritering i arbeidsmarkedspolitikken, er dette å anse som en prinsipiell endring fra de premisser en har hatt for budsjettstrukturen siden postene for *generelle arbeidsmarkedstiltak* og *spesielle arbeidsmarkedstiltak* ble slått sammen til nåværende post 76 i statsbudsjettet for 2007.

Den gang vektleggingen at sammenslåing ville gi forenkling økt fleksibilitet. I flere av årene siden har vi sett at dette ofte har gått på bekostning av arbeidsmarkedstiltakene, med konsekvenser for både arbeidssøkere og tiltaksarrangører. NHO Geneo mener derfor Stortinget bør endre strukturen på en måte hvor en samler lønnstilskudd i én budsjettpost og arbeidsmarkedstiltak i én budsjettpost. På den måten gir bevilgende myndighet bedre anledning til å styre arbeidsmarkedspolitikken i tråd med de overordnede politiske målsetningene.

Til behandlingen av statsbudsjettet fremmer vi derfor følgende forslag for arbeids- og sosialkomiteen:

- (1) Endre budsjettstrukturen gjennom å begrense post 76 til å være en bevilgning til arbeidsmarkedstiltak, og samle lønnstilskudd i én felles post 75.
- (2) Øke bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak med 500 mill. kroner, gjennom å redusere bevilgningen i post 75 tilsvarende.